

TRE AV VÅRA KAMRATER HAR TROLIGEN DRUNKNAT I NATT.

Av Jack Ambjörnsson och John Blad

"Trikar'n, Trikar'n" vakna." Med dessa ord purrades jag en natt i mars månad 1965. Jag jobbade på tankfartyget "Pan Gothia" som elektriker. Vi låg ankrade "bakom Aruba" ett oljeparadis i Karibien.

Något yrvaken blev jag på detta sätt väckt av fartygets påstrukne timmerman. "Du måste omedelbart till bryggan för reparation av morselampan. Tre av våra kamrater har troligen drunknat i natt" sluddrade Timpa. Situationen var minst sagt grotesk, stämde uppgiftslämnarens något virriga framställning? På däck rådde allmän villervalla trots den sena timman.

På bryggan fick jag reda på sakernas tillstånd. Ett gäng grabbar hade festat till, det var lördag kväll och order om förhalning till kaj skulle dröja ännu något dygn. Tre av killarna hade i fyllan och villan fått fnatt, man beslöt att ta ett bad i Karibiska havets ljumma böljor!

Ord följdes av handling, ingen mera sansad person fanns tillhanda som kunde stoppat tilltaget. En lotslejdare riggades och blev ett utmärkt ändamål för de förmodligen magplaskande ynglingarna som inte hade en aning om de starka strömmarna i området.

Turliga omständigheter är ofta till de korttänkta hjälp, någon hade hört de nödställda hjärtskärande skrik när strömmarna tog befälet och snabbt förde bort de förmodade tre ut i det kompakta nattmörkret.

Den som blivit varse nödroppen hivade allt som fanns av livbojar i havet med förhoppning att dessa frälsarkransar skulle nå sitt mål.

Sjösatte en livbåt

Befälhavaren och ivriga officerare stod i tur att ta del av händelserna. Kaptenen och övrig besättning sjösatte en livbåt och började det till synes hopplösa sökandet. Samtidigt larmade telegrafisten andra fartyg och kustbevakningen.

När folket i livbåten varit ute några timmar, skickade de morsesignaler att deras motor hade stoppat. Ytterligare en livbåt sjösattes med nytt manskap som skulle bistå livbåt nummer ett, som lök på Iaxen det närmast stilla vädret förändrats till det sämre.

När befälet skulle sända morsemeddelande till den nödställda livbåten som förkunnade att en ny båt var på väg strejkade lampan, i det skedet kom jag in i handlingen och kunde återställa instrumentet till normalt skick.

Under tiden kom allt fler ut på däck och undrade vad som stod på. Bland dem fanns det flera som kom från Aruba. Männen påtalade de svåra strömförhållandena i området, inte nog med detta. Pirayor, fruktade mindre rovfiskar uppträder i stora stim liksom hajar blandat med den värsta sortens maneter, de portugisiska bidevindsseglarna. Mannarna från Karibien gav inte hädarna stor chans att överleva.

En försvunnen man

Efter några timmar kom det ljusmeddelande från livbåtarna, de hade fått kontakt med pojkarna och fiskat upp dessa. Om de var vid liv nämndes inte.

Vi på däck kunde följa livbåtarna vars enda minimala lanternorna glimmade i fjärran. De närmade sig i snigeltempo kämpande mot den hårda strömmen och den ökande sjöhävningen.

Efter till synes evig väntan kom båtarna långsides, den ene bogserande den andre. På skockarna låg nakna människor, hur många var de? Delar av båtbesättningen antrade moderfartyget, de utslagna på durken kunde röra sig och t.o.m. klättra uppför lotslejdaren till allmän fasa visade det sig vara två till antalet. En man hade således försvunnit!

Att ta ombord livbåtarna blev problematiskt. Vinden ökade hela tiden och hotade krossa båtarna i samma moment som de lämnade vattenytan. Sista båten vobblade i tvärskeppsriktningen i sin dävert och föll nästan tillbaka i det upprörda havet.

Folket som delvis var kvar i båten hade anledning att gripas av partik. Att klamra sig fast i ginornas Iinor räddade hopen av sjömän som under den gångna natten fått uppleva mera dramatik än under en hel karriär till sjöss!

OK - båtarna kom på plats men att ta ombord dem kunde ha förorsakat än fler offer än de tre som länge ansågs förlorade.

Fått idén att bada

Litet senare då de två grabbarna fått mat, dryck och kläder berättade de vad som hänt. De var bara två som fått idén att bada. När förste man hoppade i hade han märkt den starka strömmen och med rop försökt hindra den andre att hoppa i, men för sent.

Trots strömmen lyckades en av dem simma in mot fartygets propeller och klamra sig fast. Då han såg sin kamrat inte lyckades med detta utan drev bort i det mörka havet, släppte han taget på propellern och simmade i solidaritet ikapp sin kompis.

De hade tur, en av de utslängda bojarna fick de tag i där dess blinkande lampa vägledde räddarna. Att man skulle klara sig ansåg de unga som uteslutet. Pan Gothia såg man som en hägring vid den fjärran horisonten.

Hur blev det med den tredje festdeltagaren? Jo, han hittades sovande på en toalett där suparnas mångfald övermannat honom!

Hur skulle det skedda kunna förklaras av befälhavaren? Vanligen får stadgat sjöfolk köpa en ranson brännvin per vecka, valet står fritt mellan OP och renat.

De tre var i lagens mening underåriga och inte berättigade till inköp i fartygets slabbkista. En av de olyckliga hade någon vecka kvar till åldersgränsen vilket gjorde att ynglingen på nåder fick ut en flaska och tog steget upp i de breda pojkarnas skara.

Kaptenen fick mycket ris och klander för denna sprithandel som snär skördat ett flertal offer men klarade sig från efterräkningar då han i vittnes närvaro uttalat orden "så får vi se hur du sköter dig".

Från ena oceanen till den andra

Under ganska lång tid jobbade mina goda vänner Jack Ambjörnsson och Karl-Erik Emanuelsson som elektriker respektive svarvare i Pan Gothia.

Resorna pendlade från den ena oceanen till den andra. En sejour i Karibien kunde avlösas av en resa till Japan som i nästa moment ändrades till rundresor runt den arabiska halvön. Lastning i Ras Tanura och lossning i en Röda Havshamn - Jidda.

Den aktuella berättelsen är Jack Ambjörnssons. Vid detta tillfälle var våra vägar skilda, jag hade fått förflyttning till Nanny, en annan av Onstads tankers.

Det är dags att återberätta de händelser som kunde skördat många offer och som på sin tid orsakade stort rabalder i pressen.

Katastrofala följder

I Pan Gothia skötte tre generatorer försörjningen av kraft. Två dieseldrivna och en som drevs av ånga. I engelska kanalen hände en olycka som kunnat få katastrofala följder. Ett kylvattenrör brast, vattnet forsade över den ena dieselgeneratoren som liksom perpetuum mobiles gör sin tjänst.

Att få en "black out" är mardröm men just detta hände, detta skedde nattetid vilket ytterligare förvärrade situationen i den tät trafikerade kanalen.

Ganska snart lyckades man återgå till normal drift men med "elransonering". Generatoren var helt utslagen.

Att reparera skadorna borde normalt ha skett genom att uppsöka varv eller verkstad. Så blev aldrig fallet. Jack som elektriker och med assistans av nödvändig personal grejade biffen! Resan fortsatte utan avbrott till Köpenhamn vidare till Alexandria i Egypten under en period av tre veckor, så lång tid tog det att återställa generatoren!